

World Health Organization

7 KWIETNIA ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony jest każdego roku 7 kwietnia, aby uczcić rocznicę powstania Światowej Organizacji Zdrowia. Co roku wybierany jest temat przewodni z zakresu zdrowia publicznego, który w danym okresie wymaga szczególnej uwagi.

Tematem przewodnim Światowego Dnia Zdrowia 2014 są choroby przenoszone przez wektory

Obchody Światowego Dnia Zdrowia stwarzają możliwość podjęcia wielu działań, których efektem jest poprawa stanu zdrowia ludzi.

Podczas Światowego Dnia Zdrowia 2014 chcemy zwrócić uwagę by:

- rodziny mieszkające na obszarach najbardziej zagrożonych miały wiedzę jak należy się chronić przed tymi chorobami,
- władze odpowiedzialne za zdrowie pomagały ludziom w ochronie przed tymi zagrożeniami,
- podróżni mieli świadomość, kiedy istnieje konieczność ochrony i jakie środki profilaktyczne należy podjąć,
- władze w krajach, w których choroby przenoszone przez wektory stają się problemem zdrowotnym, podjęły kroki w celu ochrony ludności przed tymi chorobami.

Źródło informacji: (...) [więcej http://www.who.un.org.pl](http://www.who.un.org.pl)

Wektory (przenosiciele)

Wektory to organizmy, które są przenosicielami patogenów lub pasożytów. Poprzez wędrówkę i kontakt z otoczeniem przenoszą groźne drobnoustroje na inne organizmy, często na ludzi. W ten sposób mogą wywołać choroby zakaźne, określane jako wektorowe /transmisyjne, które zagrażają życiu lub zdrowiu człowieka. Wektor, jako pośredni żywiciel czynnika chorobotwórczego, nie jest dotknięty chorobą. Choroba pojawia się jedynie u ostatecznego żywiciela.

Wektorami są m.in.: komary, kleszcze, moskity, wszy, pchły, pluskwiaki.

Najbardziej znane choroby wektorowe to malaria, gorączka denga, gorączka zachodniego Nilu, gorączka chikungunya, żółta febra, leiszmanioza.

Warunki klimatyczne w Polsce nie sprzyjają występowaniu stawonogów, będących zwierzęcymi wektorami, przenoszącymi typowe dla krajów położonych w strefach podzwrotnikowych i zwrotnikowych choroby wektorowe. W naszym klimacie dla człowieka

zagrożenie stanowią przede wszystkim dwie choroby wektorowe: borelioza oraz kleszczowe zapalenie mózgu (KZM).

Borelioza oraz kleszczowe zapalenie mózgu są też najważniejszymi chorobami przenoszonymi drogą wektorową w Europie.

Borelioza, nazywana też krętkowicą kleszczową lub chorobą z Lyme jest wyjątkowo groźnym schorzeniem przenoszonym zazwyczaj przez kleszcze. Kleszcze przenoszące tę groźną chorobę występują w całej Polsce, jednak najbardziej zagrożone tereny to Mazury, Podlasie i Opolszczyzna. W 2013 roku na terenie Polski zarejestrowano 12 763 zachorowań na boreliozę, zaś na terenie powiatu ostrowskiego 27 przypadków.

Obecnie coraz częściej kleszcze można spotkać w parkach, na skwerach osiedlowych i trawnikach, które nie są miejscem ich naturalnego występowania. Przez tę sytuację musimy zachować szczególną ostrożność w przebywaniu na świeżym powietrzu i uważnie zwracać uwagę na ochronę przed ukąszeniami kleszczy.

Mimo znacznego postępu dokonującego się w świecie medycyny w zakresie stosowanego leczenia oraz metod diagnostycznych, borelioza pozostaje chorobą, którą dość trudno jest rozpoznać i skutecznie wyeliminować z organizmu. Przeciwno boreliozie nie ma dostępnej szczepionki.

O wiele łatwiej jest natomiast uchronić się przed tą chorobą stosując się do kilku prostych zasad. Należy do nich osłonięcie skóry podczas pobytu w miejscach, w których mogą znajdować się kleszcze, a także stosowanie substancji zapachowych, odstraszaających owady.

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

Obok boreliozy, jest najpoważniejszą chorobą wektorową w Polsce. KZM to choroba wirusowa, atakująca ośrodkowy układ nerwowy. Szacuje się, że nawet u połowy pacjentów może pozostawić trwałe ślady neurologiczne.

W Polsce notuje się kilkaset zachorowań rocznie na KZM. Tradycyjnie

najwięcej przypadków pojawia się na terenach północno - wschodnich Polski. Na 189 zachorowań ogółem, w województwie podlaskim zarejestrowano 105, a w warmińsko-mazurskim 35 przypadków. W ostatnich latach, wraz ze wzrostem populacji kleszczy, rośnie zarówno ogólna liczba zakażeń, jak i obszar występowania KZM.

Jedynym skutecznym sposobem walki z chorobą, oprócz ogólnej profilaktyki przeciwkleszczowej jest szczepionka. Szczepienie przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu zalecane jest przede wszystkim osobom przebywającym na terenach bytowania zakażonych

kleszczy, a także osobom narażonym na ukąszenia, wykonującym prace podwyższonego ryzyka, np. leśnikom, rolnikom.

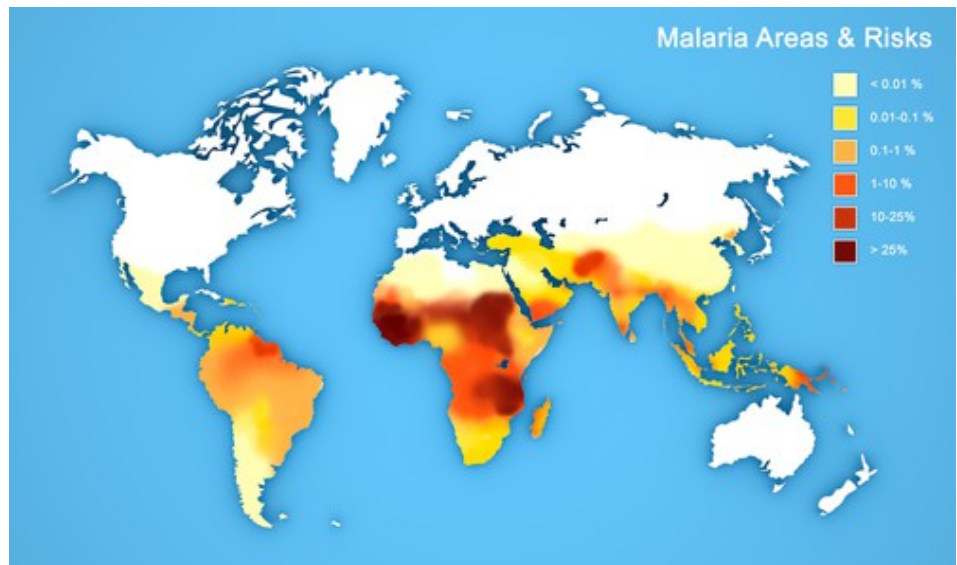
Dla potencjalnych ofiar kleszczy niewielkim pocieszeniem może być fakt, że ryzyko zarażenia KZM jest mniejsze, niż ryzyko zarażenia boreliozą.

Borelioza z Lyme (BL) oraz kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) stanowią szeroko rozpowszechniony problem zdrowia publicznego, który wymaga skutecznego nadzoru. Jest to niezmiernie istotne w ocenie ryzyka infekcji tych chorób w Polsce i na świecie.

Malaria

Przykładem wciąż groźnej choroby wektorowej jest także malaria, która obecnie jest jedną z trzech najpoważniejszych, oprócz AIDS i gruźlicy, chorób zakaźnych w świecie. Liczbę nowych zachorowań szacuje się na 300-500 milionów rocznie. Z powodu malarii w 2012 roku zmarło około 660 000 ludzi.

Ocenia się, iż aktualnie 40-45%

ludności ziemi żyje na terenach zagrożonych malarią w ponad 100 krajach świata. Ofiary śmiertelne to w 90 % mieszkańcy południowej Afryki, w większości przypadków są to kobiety i dzieci do piątego roku życia.

Malaria jest problemem nie tylko i wyłącznie kontynentu afrykańskiego, jest ona dzisiaj globalnym problemem zdrowotnym.

W krajach wysoko uprzemysłowionych, rocznie odnotowuje się około 10 tysięcy zarażeń importowanych z rejonów występowania choroby, głównie z Afryki Subsaharyjskiej i Azji Południowo-Wschodniej.

Rejony występowania malarii na świecie

Sporadycznie spotykane są również przypadki tzw. malarii lotniskowej lub portowej, czyli zachorowania w okolicach lotnisk i portów krajów, w których choroba nie występuje, a wektory zarażenia (komary) przedostają się do strefy klimatu umiarkowanego środkami transportu (samoloty, statki).

Malaria w Polsce?

W Polsce, mimo występowania trzech gatunków potencjalnych wektorów, malaria jest obecnie chorobą wyłącznie zawlekaną. Całkiem prawdopodobne jest jednak to, że liczba zachorowań na malarię w Polsce zwiększy się w najbliższych kilkudziesięciu latach z uwagi na możliwość coraz szybszego przemieszczania się na duże odległości oraz wzrastającego zainteresowania egzotycznymi podróżami. Rokrocznie odnotowywane są przypadki tropikalnych chorób zakaźnych wśród Polaków powracających z zagranicy. W 2012 roku odnotowano 5 zachorowań na gorączkę denga oraz 21 przypadków malarii.

Warto więc poszerzyć zasób wiedzy na temat tej choroby, zwłaszcza, że Polacy coraz chętniej wybierają właśnie tropikalne kierunki jako cel wakacyjnych wojaży.

Wyjeżdżasz? Chroń się przed malarią

Kraje podwyższonego ryzyka występowania malarii rokrocznie odwiedza blisko 130 mln turystów, z czego zarażonych zostaje około 50 tysięcy. Przebywanie w rejonach o odmiennych warunkach środowiskowych, zwłaszcza w strefie klimatu gorącego, wymaga od podróżnych podstawowej wiedzy na temat profilaktyki chorób tam występujących.

Przed wyjazdem należy sprawdzić częstość zachorowań na tę chorobę na obszarze, który zamierzamy odwiedzić. Powinniśmy także zasięgnąć porady lekarza, który nam wskaże zasady profilaktyki pozwalające uniknąć malarii.

W dzisiejszych czasach choroby tropikalne nie dotyczą tylko krajów wyłącznie o klimacie tropikalnym, powszechnie pojawiają się bowiem na całym świecie, na kontynencie europejskim również. Zachodzi więc pilna potrzeba wdrażania działań profilaktycznych, które pomogą nam ustrzec się malarii w przyszłości.

Źródło informacji:

<http://www.who.un.org.pl>

<http://www.ecdc.europa.eu>

www.pzh.gov.pl

www.gis.gov.pl

<http://www.medycynatropikalna.pl>

<http://monz.pl>

<http://borelioza-przyczyny.pl>